

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄: Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Η ΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΟΜΗΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

1. Αγωγή του λαού	8
α. Ενδοοικογενειακή	8
β. Πρακτική	8
γ. Φυσική και αβίαστη	8
δ. Συμμετοχική	9
2. Αγωγή της αριστοκρατίας	9
3. Σκοπός	10
α. Ρητορεία	10
β. Ανδρεία	10
γ. Μετριοφροσύνη	11
δ. Φιλοξενία	11
ε. Εγκράτεια	11
4. Μέσα διαπαιδαγώγησης	13
α. Μύθος	13
β. Ποιητικός λόγος	13
5. Επιδράσεις της ομηρικής αγωγής και ποίησης	17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

1. Γνώρισματα	20
α. Διαβίου εκπαίδευση	20
β. Κρατική	21
γ. Εκπαίδευση κοριτσιών	23
2. Σκοπός	24
α. Τυφλή υπακοή στους νόμους	25
β. Σκληραγωγία	26
γ. Λιτότητα	27
δ. Γενναιότητα	29
ε. Σεβασμός στους μεγαλύτερους	30
στ. Χρηστή συμπεριφορά	30
3. Τι περιλάμβανε η αγωγή	31

α. Σωματική άσκηση	32
β. Μουσική	33
γ. Ανάγνωση	33
δ. Κλοπή και κρυπτεία	33
ε. Παιδεραστία	35
4. Αξιολόγηση	37
α. Πλεονεκτήματα	37
β. Μειονεκτήματα	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Σχολή της Μιλήτου	41
2. Σχολή της Εφέσου	43
3. Ελεατική σχολή	44
α. Κριτική Ιωνικής Φιλοσοφίας	45
β. Κριτική λαϊκών δοξασιών	46
4. Πυθαγόρεια σχολή	46
α. Ιδιαίτερα γνωρίσματα	47
β. Μαθήματα	49
γ. Γυναίκες στη σχολή	50
δ. Αξιολόγηση	50
5. Σικελική σχολή	51

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΘΗΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Γνωρίσματα	54
α. Αποδυνάμωση της οικογένειας	55
β. Ιδιωτική-Προαιρετική	56
γ. Αριστοκρατική	58
δ. Μη χρησιμοθηρική	59
2. Σκοπός	60
3. Περίοδοι	63
α. Προκλασική	63
β. Κλασική	63
4. Εκπαιδευτικές βαθμίδες	66
5. Προβλήματα	67
α. Πρώτη επαφή με το σχολείο	67
β. Ταυτόχρονη φοίτηση	68
γ. Πρωί ή απόγευμα η ανάγνωση ;	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗ

1. Ανάγνωση και γραφή	75
α. Σπουδαιότητα της γραφής	75
β. Δυσκολίες του μαθήματος	75
γ. Μέθοδος διδασκαλίας	76
δ. Κριτική της μεθόδου	78
2. Απομνημόνευση ποιημάτων	79
3. Αριθμητική	80
α. Σκοπός του μαθήματος	80
β. Εποπτικά μέσα	81
γ. Μέθοδος διδασκαλίας	83
4. Γραμματιστής	84
α. Ταπεινή καταγωγή	84
β. Έλλειψη παιδείας	85
γ. Δίδακτρα	86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΚΙΘΑΡΙΣΤΗ

1. Σκοπός μαθήματος	89
α. Πρακτικός	89
β. Ειδολογικός	91
2. Είδη μουσικής	92
3. Μουσικά όργανα	93
α. Λύρα	93
β. Αυλός	94

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΟΤΡΙΒΗ

1. Σκοπός της γυμναστικής	98
2. Χώροι άσκησης	101
α. Παλαίστρα	101
β. Γυμνάσιο	103
3. Κολύμπι και χορός	105
α. Κολύμπι	105
β. Χορός	106
4. Επίθεση κατά των αθλητών	106

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

1. Μαρτυρίες	110
2. Σημασία του μαθήματος	112
3. Αξιολόγηση	112

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
Η ΑΧΩΡΙΣΤΗ ΔΥΑΔΑ

Ο μαθητής	114
Ο παιδαγωγός	116
1. Ο θεσμός του παιδαγωγού	116
2. Έργο του παιδαγωγού	118
α. Συνοδεία μαθητή	118
β. Ηθική διαπαιδαγώγηση	120
γ. Υποκατάστατο πατέρα	122
δ. Βοηθός στη μάθηση	122
3. Επιλογή-κριτήρια	123
α. Ηθική ακεραιότητα	124
β. Μόρφωση	125
γ. Αφοσίωση	126
4. Αξιολόγηση	126

ΜΕΡΟΣ Γ': Η ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΘΗΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Γνωρίσματα	130
α. Καταβολή διδάκτρων	131
β. Ανδροκρατούμενη	136
γ. Δεσμός δασκάλου-μαθητή	137
δ. Έμφαση στον προφορικό λόγο	138
2. Είδη σπουδών	139
α. Ρητορικές σπουδές	140
β. Φιλοσοφικές σπουδές	142

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΣΟΦΙΣΤΩΝ

1. Γνωρίσματα	147
α. Μεγάλη φήμη	147
β. Υψηλά δίδακτρα	148
γ. Περιπλάνηση	149
δ. Μέθοδος	150
2. Σκοπός	151
3. Μαθήματα	152
4. Παιδαγωγικές απόψεις	152
α. Σημασία της παιδείας	152
β. Αρετή κι ισότητα	153

γ. Τιμωρία	154
δ. Αλληλοεπίδραση	154
5. Άλλες απόψεις	155
α. Στροφή προς τον άνθρωπο	155
β. Σχετικισμός	155
γ. Σκεπτικισμός	157
6. Αξιολόγηση	157

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ Η ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΙΣΟΚΡΑΤΗ

1. Γνωρίσματα	160
α. Δίδακτρα	161
β. Μέθοδος	163
γ. Μόνιμο σχολείο	163
δ. Έμφαση στην αρετή	164
ε. Προτεραιότητα στις έμφυτες ικανότητες	165
στ. Αγάπη για την Ελλάδα	166
2. Σκοπός	167
α. Πρακτικός	167
β. Ηθικός	168
3. Αξιολόγηση	168

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ

1. Σωκρατική μέθοδος	172
α. Στάδιο ειρωνείας	172
β. Στάδιο μαιευτικής	173
2. Μάθηση κι ανάμνηση	175
3. Βασικά ερωτήματα	176
α. Ήταν τέλειος ο Σωκράτης;	176
β. Γιατί καταδικάστηκε σε θάνατο	177
γ. Γιατί είπε «οὐδείς ἐκὼν κακός»	182
4. Αξιολόγηση	185

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑ-ΠΛΑΤΩΝ

1. Σκοπός	189
2. Μέθοδος	190
3. Μαθήματα	192
4. Λειτουργία σχολής	195
α. Έσοδα	195
β. Διαδοχή	196

γ. Ισοδιότητα σχολάρχου	197
δ. Άλλες πληροφορίες	198
5. Το κλείσιμο	201
6. Παιδαγωγικές απόψεις	202
α. Σημασιές της αγωγής	203
β. Ρόλος του δασκάλου	204
γ. Ανταγωνισμός ενστίκτων-λογικού	205
δ. Έμφαση στη λογική	207
ε. Αξιοκρατία	209
στ. Παιχνίδι	210
7. Αξιολόγηση	211

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ ΛΥΚΕΙΟ-ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

1. Λόγοι ίδρυσης του Λυκείου	215
α. Αντίδραση προς Ακαδημία	215
β. Διεύρυνση της ανώτερης εκπαίδευσης	216
2. Διαφορές με Ακαδημία	217
α. Μαθήματα	217
β. Μέθοδος	218
γ. Βιβλιοθήκη	219
δ. Άλλες διαφορές	220
3. Ομοιότητες με Ακαδημία	221
α. Διαδοχή	221
β. Δίδακτρα	222
γ. Άρχων	222
δ. Ελεύθερη είσοδος	223
4. Το κλείσιμο	224
5. Ψυχολογικές απόψεις	227
α. Αισθήσεις	227
β. Ορμές	228
γ. Στάδια ανάπτυξης	229
6. Παιδαγωγικές απόψεις	229
α. Διδακτικές αρχές	229
β. Άσκηση κι αρετή	230
γ. Μάθηση και λύπη	231
δ. Παράδειγμα	231
7. Σκοπός	232
8. Αξιολόγηση	233

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ
ΑΛΛΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ**

1.	Κυνική	236
	α. Γνωρίσματα	237
	β. Σκοπός	240
	γ. Ιδρυτής κι ονομασία της σχολής	241
	δ. Παιδαγωγικές απόψεις	243
2.	Κυρηναϊκή	246
	α. Η σχολή	246
	β. Απόψεις	246
3.	Μεγαρική	247
4.	Ηλειακή	248

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μέρος Α΄:	Η εκπαίδευση στην προκλασική αρχαιότητα	249
	Κεφάλαιο πρώτο	249
	Κεφάλαιο δεύτερο	250
	Κεφάλαιο τρίτο	253
Μέρος Β΄:	Κατώτερη εκπαίδευση στην κλασική Αθήνα	255
	Κεφάλαιο πρώτο	255
	Κεφάλαιο δεύτερο	257
	Κεφάλαιο τρίτο	259
	Κεφάλαιο τέταρτο	260
	Κεφάλαιο πέμπτο	261
	Κεφάλαιο έκτο	261
Μέρος Γ΄:	Ανώτερη εκπαίδευση στην κλασική Αθήνα	263
	Κεφάλαιο πρώτο	263
	Κεφάλαιο δεύτερο	264
	Κεφάλαιο τρίτο	266
	Κεφάλαιο τέταρτο	267
	Κεφάλαιο πέμπτο	268
	Κεφάλαιο έκτο	270
	Κεφάλαιο έβδομο	272

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1.	Βιβλία στα Ελληνικά	277
2.	Βιβλία στα Αγγλικά	278
	ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	281